

Інструкція з експлуатації та технічного обслуговування вогнегасників

1. Марки вогнегасників

Вогнегасники поділяються на переносні (масою до 20 кг) та пересувні (масою не менше 20, але не більше 400 кг). Пересувні вогнегасники можуть мати одну або декілька ємностей для зарядки ОТВ, змонтованих на візку.

г) газові:

- вуглекислотні (ОУ),
- хладонові (ОХ),

д) комбіновані.

Водні вогнегасники по виду вихідної струменя підрозділяють на:

- вогнегасники з компактним струменем — ІВ(К);
- вогнегасники з розпорошеною струменем (середній діаметр крапель більше 100 мкм) — ІВ(Р);
- вогнегасники з дрібнодисперсного струменем розпиленої (середній діаметр крапель менше 100 мкм) — ІВ(М).

2. Основні параметри вогнегасників

Дані про клас пожежі для гасіння якого використовується вогнегасник, а також основні параметри вказані на балон вогнегасника.

За призначенням, залежно від виду зарядженого вогнегасної речовини вогнегасники поділяють: — для гасіння Загоряння твердих горючих речовин (клас пожежі А);

- для гасіння загоряння рідких горючих речовин (клас пожежі-В);
- для гасіння загоряння газоподібних горючих речовин (клас пожежі С);
- для гасіння загоряння металів і металовмісних речовин (клас пожежі Д);
- для гасіння загоряння електроустановок, що знаходяться під напругою (клас пожежі Е).

Вогнегасники можуть бути призначені для гасіння кількох класів пожежі.

3. Обмеження по температурі експлуатації вогнегасників.

Граничні робочі значення температури навколишнього середовища становлять від + 40 0 С до — 40 0 С, при відносній вологості повітря до 90%.

Водяні і пінні вогнегасники, встановлені за межами приміщень або в не опалювальному приміщенні і не призначені для експлуатації при мінусових температурах, повинні бути зняті на холодну пору року (температура повітря нижче 1 0 С). В цьому випадку на їх місці і на пожежному щиті повинна бути розміщена інформація про місце знаходження вогнегасників протягом зазначеного періоду та про місце знаходження найближчого вогнегасника.

4. Порядок ведення в дію вогнегасників та основні тактичні прийоми роботи з вогнегасниками під час гасіння можливої пожежі на об'єкті.

Для приведення вогнегасника в дію необхідно висмикнути чеку або фіксатор, направити вогнегасник або стовбур вогнегасника на вогнище пожежі, натиснути на спусковий важіль, приступити до гасіння пожежі.

При гасінні пожежі порошковим вогнегасником для більшої ефективності необхідно подавати вогнегасну речовину в осередок пожежі порціями. Для цього періодично слід відпускати спусковий важіль вогнегасника.

5. Обсяг та періодичність проведення технічного обслуговування вогнегасників

Вогнегасники, введені в експлуатацію, повинні піддаватися технічному обслуговуванню, яке забезпечує підтримання вогнегасників в постійній готовності до використання і надійну роботу всіх вузлів вогнегасника протягом усього терміну експлуатації. Технічне обслуговування включає в себе періодичні перевірки, огляди, ремонт, випробування та перезарядку вогнегасників.

Періодичні перевірки необхідні для контролю стану вогнегасника, контролю місця розташування вогнегасника і надійності його кріплення, можливості вільного підходу до нього, наявності, розташування і доступності інструкції по роботі з вогнегасником.

Технічне обслуговування вогнегасників повинно проводитись у відповідності з інструкцією по експлуатації та з використанням необхідних інструментів і матеріалів особою, призначеною наказом по підприємству або організації, які пройшли в установленому порядку перевірку знань нормативно-технічних документів щодо улаштування та експлуатації вогнегасників і параметрами вогнегасної речовини, здатним самостійно проводити необхідний обсяг робіт з обслуговування вогнегасників.

Вогнегасники, виведені на час ремонту, випробування або перезарядження з експлуатації, повинні бути замінені резервними вогнегасниками з аналогічними параметрами.

Перед введенням вогнегасника в експлуатацію він має бути підданий первісній перевірці, в процесі якої проводять зовнішній огляд, перевіряють комплектацію вогнегасника та стан місця його установки (помітність вогнегасника або покажчика місця його установки, можливість вільного підходу до нього), а також читаність і дохідливість інструкції по роботі з вогнегасником.

За результатами перевірки роблять необхідні відмітки в паспорті вогнегасника, йому присвоюють порядковий номер, який наносять на вогнегасник і записують в журнал обліку вогнегасників.

Щорічна перевірка вогнегасника включає в себе зовнішній огляд вогнегасника, огляд місця його установки і підходів до нього. У процесі щорічної перевірки контролюють величину витоку яка витісняє газу з газового балона або вогнегасної речовини з газового вогнегасника. Роблять розтин вогнегасників (повне чи вибіркове), оцінку стану фільтрів, перевірку параметрів вогнегасної речовини і, якщо вони не відповідають вимогам відповідних нормативних документів, перезарядку вогнегасників.

Про проведених перевірках і випробуваннях робиться відмітка на вогнегаснику, в його паспорті та в журналі обліку вогнегасників.

Всі вогнегасники повинні перезаряджатися відразу після застосування, а також не рідше строків, вказаних в таблиці.

Вид використовуваного ОТВ.

ПАМ'ЯТКА

порядок застосування вогнегасників

1. Види вогнегасників

Принцип роботи всіх типів вогнегасників схожий: при відкритті клапана з-за різниці тисків всередині і зовні балона формується струмінь, яка і гасить полум'я.

90% пристроїв представлено у вигляді балонів, які оснащені спусковим механізмом і насадкою, спеціально призначеної для формування струменя з речовини, яка міститься усередині.

Тримати таке пристосування в офісі, машині або іншому місці слід завжди, адже його допомогу в потрібний момент може виявитися неоціненною.

Основною ознакою, за яким класифікуються вогнегасники, є їх склад.

За видом спускового пристрою виділяють пістолетні пристрої, які оснащені вентилем, піропатроном або пуском, що залежить від тиску.

В такому випадку виділяють вуглекислотні, порошкові, водні та повітрянопінні моделі. Їх особливості:

Водні. Вода або різні розчини на її основі є найдешевшим (практично безкоштовними) видом вогнегасної речовини. Часто ємність вогнегасників, призначену для рідкого вмісту, заповнюють тонкорозпиленою водою і спеціальними вогнегасними добавками.

Їх можна використовувати для локалізації або ліквідації пожеж класу «А» – горіння твердих матеріалів, речовин.

Вони не підходять для гасіння електричних приладів, речовин, що вступають у екзотермічні хімічні реакції з водою, і сильно нагрітих, розправлених виробів.

Вуглекислотні. Вуглекислота (діоксид вуглецю) – це один з найефективніших видів вогнегасної речовини, який охолоджує зону горіння та розводить газ.

Цей тип пристрою необхідний для усунення загорянь електроприладів з робочою напругою не більше 1000 В і автомобільних двигунів. Крім цього, він підходить для гасіння горючих рідин і деяких інших матеріалів, речовин.

Часто з вуглекислотним вогнегасником стикаються власники автомобілів, оскільки наявність такого пристрою є необхідністю для транспортних засобів.

Їх заборонено використовувати для усунення займання тих речовин, які горять і у відсутність кисню.

Вуглекислий газ не підходить і для гасіння палаючого людини.

Повітряно-пінні.

Такий тип пристосування використовується для гасіння горючих і легкозаймистих рідин, твердих матеріалів.

Конструкція насадки забезпечує подачу повітряно-механічної піни низької та середньої кратності. Ефективність використання даного пристрою істотно зростає при застосуванні в якості заряду фторованих плівкоутворювальних піноутворювачів.

Недоліки полягають у можливому замерзанні вмісту ємності при мінусових температурах, високої корозійної активності і непридатність для гасіння обладнання, яке знаходиться під напругою.

Крім того, такий вогнегасник не підходить для гасіння розплавлених, сильно нагрітих речовин і тих, що вступають у реакцію з водою.

Порошкові.

Вони стануть в нагоді при загорянні електроприладів, установок з робочою напругою до 1000 В, твердих речовин. Рідина та газ теж не згасити без порошкового пристрою.

■ Він є самим універсальним по робочому діапазону температур і області застосування.

Деякі варіанти порошкових вогнегасників можуть застосовуватися в помірних кліматичних умовах при температурі -40°C до $+50^{\circ}\text{C}$.

Вони не призначені для гасіння загоряння лужноземельних і лужних металів та інших матеріалів, горіння яких може підтримуватися без доступу повітря.

2. Порядок і правила використання вогнегасників

■ Направляйте розтруб прямо на вогнище пожежі і не здійснюйте гасіння, перебуваючи від вогню на великій відстані. Оптимальною дистанцією вважається та, що відповідає мінімальній довжині струменя – дізнатися її можна на етикетці.

■ Не забувайте про чеком або клапан, яким оснащується кожен балон.

■ Враховуйте погодні умови. Вітер повинен дути в спину, але сильні потоки повітря будуть тільки роздмухувати вогонь. У такому разі доцільно працювати кількома вогнегасниками з різних сторін.

■ Боротьбу з вогнем потрібно починати з ближнього краю загоряння. По мірі його затихання можете просуватися далі.

■ Під час ліквідації полум'я не поспішайте. Здійснюйте гасіння без різких ривків, поступово.

■ При ліквідації пожежі на електроустановках дотримуйтеся безпечну відстань, що становить близько 1 м.

■ При гасінні предметів, які перебувають під електричним струмом, необхідно подавати речовини для гасіння частинами. При цьому дотримуйтеся перерва в 5 секунд.

■ Гасіння масляних складів необхідно проводити знизу.

■ При експлуатації вуглекислотного вогнегасника рекомендується надягати рукавички, щоб уникнути різного роду травм.

■ Скористайтеся всіма пристрої для гасіння пожежі, які тільки є у вас. Бажано використовувати їх одночасно, якщо є вільні руки.

■ Слідкуйте за станом, умовами зберігання та терміном придатності пристрою, щоб він в самий потрібний момент не виявився непридатним.

3. Конструкція вогнегасника

Конструктивно класичний варіант складається з:

- корпуса із трубкою;
- запобіжника;
- сполучної муфти;
- ручок-важелів;
- шлангу;

- сопла;
- спускового механізму;
- манометра;
- клапана Шредера;
- пластиковій підставці.

Пластикові сифонна трубка пристрою веде з нижньої частини сховища з вогнегасною речовиною до сопла.

Підпружинений клапан перекриває прохід в це саме сопло, а у верхній частині корпусу розташовується невелика ємність, яка наповнена стиснутим газом – наприклад, зрідженої двоокисом вуглецю. Функція клапана полягає в стримуванні стисненого газу від виходу назовні.

При натисканні на важіль він чинить тиску на приводний шток, який приводить в дію підпружинений клапан для відкриття проходу до сопла. У нижній частині приводний штанги розташований гострий наконечник, проколює балон зі стисненим газом. Останній при виході витісняє з балона пристрою вогнегасна речовина з великим напором.

Сопло, як правило, слід спрямовувати на паливо, а не на полум'я, не забуваючи при цьому переміщати струмінь.

4. Послідовність дій при використанні вогнегасника

Узагальнююча інструкція з експлуатації вогнегасників:

1. Кожен вогнегасник з речовиною для гасіння оснащений пломбою або чекою. Перед використанням їх необхідно зірвати.
2. Потім направити шланг пристрою на вогнище загоряння. Приблизна дистанція дії речовини складає близько 3 метрів.
3. Щоб спровокувати вихід вогнегасної речовини, натисніть на спеціальний важіль.
4. Через кілька секунд після проведеного натискання вогнегасник прийде в повну готовність, і ви можете приступити до гасіння вогнища загоряння.

4.1. Правила користування порошковим вогнегасником

Вогнегасник, заповнений порошком, підходить для гасіння практично всіх класів пожежі. Воно буває двох видів: закачаним і з вбудованим джерелом тиску. Гідність обох видів полягає в можливості контролювати інтенсивність струменя і дозовано витрачати порошок. У випадку з закачаним пристроєм, порошок під впливом інертного газу (повітря, вуглекислоти або азоту) подається в шланг, звідки потрапляє на вогнище спалаху і ізолює його джерело від кисню. За рахунок цього горіння поступово припиниться.

1. Направте сопло шлангу ємності з вогнегасною порошком на палаючу поверхню.

2. Зірвіть пломбу і висмикніть чеку.

3. Натисніть на важіль і прийміть усувати вогнище загоряння.

Особливість другого виду порошкового пристрою полягає у наявності додаткового балона з газом, що створює тиск. Принцип його використання полягає у застосуванні енергії генерованого газу для аерірованія викиду порошку.

Під час натискання на важіль спрацьовує газогенератор, за рахунок чого відбувається виділення робочого газу. Щоб у корпусі склалося потрібний тиск,

необхідно почекати не менше 5 секунд. Правила користування вогнегасником такого типу:

1. Зірвіть і висмикніть чеку.
2. Підніміть основний важіль до відмови.
3. Вдарте по кнопці на балоні з газом.
4. Направте сопло шлангу на вогнище загоряння.
5. Натисніть на основний важіль.

4.2.Інструкція з експлуатації вуглекислотного вогнегасника

Вогнегасник з вуглекислотою працює за таким принципом:

CO₂ під час відкриття клапана спрямовується до раструбу – при цьому він відразу переходить з зрідженої форми в тверду.

Даний процес супроводжується різким зниженням температури – до -70°C. При контакті вуглекислий газ перекриває вогню доступ до кисню, ізолюючи від нього вогнище загоряння. Реакція горіння без кисню, як відомо, неможлива.

Правила користування вуглекислотним вогнегасником:

1. Зірвіть plombу.
2. Висмикніть чеку.
3. Направте розтруб на загоряння.
4. Натисніть на важіль і приступите до усунення полум'я.

Ознайомтеся та з інструкцією по застосуванню пересувного вуглекислотного вогнегасника, який є одним з найпопулярніших серед даної категорії.

Дії з них наступні:

1. Спочатку акуратно розмотайте гумовий шланг.
2. Потім займіть зручну позицію для ліквідації загоряння.
3. Приберіть plombу і поверніть важіль на себе до відмови.
4. Направте розтруб на вогонь і приступите до його ліквідації.

4.3.Застосування повітряно-пінного

Особливістю такого пристрою гасіння є наявність балончика з газом і насадки.

Перший служить в якості джерела надлишкового тиску. Під дії газу піноутворювач всередині балона спрямовується до насадці, де він змішує з повітрям, внаслідок чого утворюється піна для ліквідації загоряння. Інструкція із застосування вогнегасників такого типу наступна:

1. Зірвіть plombу і висмикніть чеку.
2. Направте насадку балона на вогнище загоряння.
3. Натисніть на кнопку або важіль додаткового балончика.
4. Натисніть на основний важіль і приступите до локалізації пожежі.